

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Kako varajo slovenski proletariat.

Zagrebska komunistična »Borba« št. 10. z dne 6. marca objavlja nastopni članek:

To, kar delajo poedinci iz skupine okoli »Delavskih novic« v Sloveniji, ki so se združili z reformisti, presega v resnici že vse meje. Socialistična stranka delovnega ljudstva je imela v Trbovljah med tamošnjimi rudarji svoj volilni shod. Na tem shodu je govoril L. Klemenčič, potem pa je bila predložena resolucija, ki so jo nepoučeni rudarji tudi sprejeli. Najrajši bi objavili to resolucijo v celoti kot primer dovršenega licemerstva, zavijanja in falsificiranja dejstev, česar nam omejeni prostor našega lista ne dopušča. Zato pa bomo objavili najznačilnejša mesta in odgovorili nanja, ker hočemo pomagati tistim sodrugom, ki se ne strinjajo s politiko voditeljev skupine okoli »Delavskih novic«, da odkrito in moško nastopijo proti tako drznemu zaslepljevanju nepoučenih delavcev. To hočemo storiti toliko prej, ker zapišča slovenski proletariat svoje zvodnike in bo — o tem smo prepričani — v najkrajšem času prestopil v vrste Neodvisne delavske stranke Jugoslavije. (Op. ured.: Naši shodi v Trbovljah, Hrastniku in na Gorenjskem pa dokazujejo, da bo ves proletariat našel kmalu pot v organizirano in čisto SSJ!)

Uvodoma razpravlja resolucija (Klemenčičeva) o poostreni ofenzivi kapitala,

potem o reakcionarnih metodah vladajoče buržoazije, ki je uvedla centralizem, a ne dopušča edinstva strokovnih organizacij. Radi tega — pravi resolucija — se mora proletariat organizirati po pokrajinah, ali to »organiziranje ne sme rušiti duševnega edinstva razredno bojavnega proletariata vse Jugoslavije in vsega sveta.«

Dalje priporoča resolucija enotno fronto na političnem, strokovnem in prosvetnem polju, in to na temelju programa SSDL. Takoj nato mora »žal, ugotoviti, da je del proletariata na Hrvaškem in v Srbiji zapadel vplivu nacionalnega šovinizma, ki je v onih krajih zelo razvit«, in zahteva boj proti šovinizmu.

Potem pozdravlja resolucija osnivanje Neodvisne delavske stranke v Srbiji, in protestira najodločneje, da se proletariatu v ostalih pokrajinah Jugoslavije ne dovoljujejo svobodne organizacije niti v mejah zakona o zaščiti države.

Končno poziva resolucija Neodvisno delavsko stranko, pri čemer vedno pazi, da ne pristavi Jugoslavije, da pripravi vse za končno zedinjenje proletariata vseh pokrajin v močni duševni in organizacijski enotni fronti na temelju demokratičnega centralizma političnih organizacij in da skliče v Zagrebu konferenco z dnevnim redom: enotna fronta in boj proti nacionalnemu šovinizmu.

Končno kliče — oj, golo čudo za navneže! — Živela Neodvisna delavska stranka! —

Kar se tiče edinstva delavskih strokovnih organizacij v Jugoslaviji je resnica, da preprečuje buržoazija njih zedinjenje, je pa tudi resnica, da so neodvisni delavski sindikati zedinjeni, in to ne samo duševno nego tudi organizacijsko — razen v Sloveniji. A del voditeljev okoli »Delavskih novic« preprečuje zedinjenje razredno bojavnih organizacij na Slovenskem z ostalimi neodvisnimi sindikati in se noče niti za to zedinjenje boriti. Oni se nočejo boriti za edinstvo delavskega gibanja v vsej državi, čeprav je v Sloveniji reakcija razmeroma najslabša, temveč se skrivajo za »duševnim edinstvom«.

To »duševno edinstvo« brez organizacijskega edinstva je zvijača ljudi, ki imajo skrivne namene (o, prav nič skrivne, zelo jasne celo: mandati!) in radi teh skrivnih namenov se boje discipline v organizacijskem edinstvu. Smo pa prepričani da bodo ostali ti ljudje kmalu osamljeni, ker hoče slovenski proletariat organizacijsko edinstvo.

Glavni in temeljni adut voditeljev okoli »Delavskih novic«, s katerim dokazujejo, da mi (pri Neodvisni delavski stranki) ne razumemo enotne fronte, je, da je proletariat na Hrvaškem in v Srbiji zapadel vplivu nacionalnega šovinizma. Kar se tiče Bosne in Hrvaške, pripomi-

Čitajte Cankarja!

(Konec).

Duševna sila, ki veje iz Cankarjevih spisov, je nekaj tako prirodnega, tako veličanskega, da ostrniš, ko jo zagledaš, spoznaš, občutiš. Tiste Cankarjeve vrstice, ki se zde »dostojnim ljudem« tako strašno dolgočasne, so v resnici tako polne najglobljega čuta, da zagrabijo duševno živahnega človeka kakor klešče. Naj omenim samo sliko dijaka, ki je zatajil svojo mater, ko ga je prišla v Ljubljano čakati pred šolo. Potuhnil se je in se skril pred njo, da mu ne bo treba sramovati se pred sošolci in povedati, da je tale ženička z nerodno kmetško ruto na glavi njegova mati. Hotel je pravzaprav nekaj lepega! Svojo mater bi hotel pokazati sošolcem kot krasno, lepo gospo, da bi jo tudi oni spoštovali, kakor on — pa se izpremeni lepi namen v grdo hinavščino, ki mu razjeda dušo tembolj, ker mati o vsem nič ne ve in čaka v svoji preprosti ponižnosti pred šolo še naprej, morebiti pride sin ven šele prihodnjo uro. Ko ga najde končno doma, bi ji hotel povedati vse po pravici, pa mu jezik ne da, niti

potem ne, ko jo spremlja po državni cesti. Ko se končno ločita in gre on nazaj v meso, mati pa proti Vrhniki, ko sta že precej daleč narazen, bi še hotel zakričati za njo svojo izpoved: Mati, zatajil sem Vas! Res se ustavi in glej, tudi mati stoji in gleda za sinom svojim. Kako lahko bi mu bilo v duši, če bi zakričal, pa ne more, ker je tako trmast, tako trd, kakor vsi slovenski fantje, ki bi vse slabosti rajši pokazali, le mehkega srca ne.

Ce je pisal Cankar tako zgodbo kot zrel mož, vemo, da jo je desetletja nosil v svoji duši. Nosil in trpel zaradi nje. Duša se mu je kopala v neštetihih takih krivicah, lastnih in tujih, očistila se je in bila v telesu, kakor zlato v blatu. In blata ni bilo malo! Čim starejši je postajal, tembolj je spoznaval, da gazi naša rodoljubna in dostojna družba v blatu do kolena — sam je moral tudi gaziti, saj je bil član te družbe! Družbe, ki ga je vsa sovražila, ker jo je žalila njegova zlata duša, dočim so drugi v blatu umazali ne le telo, temveč tudi svoje duše. Posebno vsem kapitalističnim kramarjem je bil trn v peti, ker se je predrznil biti socialist in govoriti jasno proti njim, ki so

»edini podporniki vse prosvete.« Seveda so mu odtegnili vsakršno pomoč, njegovih knjig niso hoteli kupovati, njegovih dram niso hoteli igrati in poslušati, ubiti so hoteli glas, ki jim je zvenel tako neprijetno, saj jim je trgal zlate našive in kazal smrdeče rane pod njimi! In kakor je iskal, ni našel človeka v tej družbi, Posebno žene ni našel, čeprav jo je neutrudno iskal. Nobena ga ni razumela, vsako je tlačil križ k tlom, k črni zemlji. Edino mater je resnično ljubil, pa tudi ta ga ni razumela, četudi bi bila rada: »Sin, tuja učenost je v tvojih knjigah!« Čemu bi govoril, ko ve, da ji ne bi mogel vsega dopovedati! Vse zastonj, kakor pri nezavednih proletarcih, ki bi jim imel toliko povedati, pa se ni upal. Da — po shodih je hodil, saj je tudi kandidiral za poslanca, pa govoril je le prav malo, v strahu, da bi ga napačno razumeli — zato pa je tem bolj pridno pisal, prepričan, da pride čas, ko se bodo proletarci zbudili in razumeli njegove knjige. In prišel je ta čas. Cankarjevi tedanji nasprotniki ne smejo več govoriti proti Cankarju, ker pričajo knjige o njegovi čisti duši! Vse stranke bi ga hotele danes proglasiti za svojega!

18. marca vsi na volišče! Naši skrinjici na Kranjskem in Stajerskem sta 8.!

njamo skromno, da je proletariat manj pod vplivom nacionalnega šovinizma kakor na Slovenskem, kjer vodijo dovolj velike mase delavstva klerikalci oziroma krščanski socialci. Drugo: pri nas (na Hrvaškem) ni nacionalni delavski pokret niti zdaleka tako nevaren in močan kakor v Sloveniji, ker nima niti svoje ideologije niti svojih zastopnikov med delavstvom. A tretje in najglavnejše: zavedni delavci vodijo najostrejši boj proti šovinističnim in separatističnim strujam, do čim je skupina okoli »Delavskih novic« sklenila žnjimi takzv. »enotno fronto« in šla žnjimi skupno v občinske volitve!

Licemerstvo je, če pozdravljajo ustanovitev Neodvisne delavske stranke Jugoslavije isti ljudje, ki so sabotirali ustanovno konferenco Neodvisne delavske stranke samo zato, da so mogli spraviti del slovenskega proletariata pod isto kapo z reformisti. Ker se zavedajo, da so storili velik greh nad Neodvisno del. stranko in nad proletariatom Slovenije in ker jih proletariat pozivlja na red, oni baje pozdravljajo ustanovitev NDS! Ali oni delajo to na hinavski način, ker predstavljajo NDS kot srbsko stranko in »protestirajo«, ker ni dopuščeno njeno osnovanje tudi v drugih krajih. Da bi naredili vtis, da je NDS osnovana samo v Srbiji, kakor je njihova ričet SSDL v Sloveniji, je nikdar ne nazivajo s polnim imenom.

NDS pa je bila osnovana od zastopnikov iz vseh pokrajin, samo slovenskih zastopnikov ni bilo, ker so »Delavske novice« zatajile pred slovenskim proletariatom ustanovno konferenco NDS.

Kar se tiče enotnih političnih organizacij, sporoča NDS ponovno in za vselej vsem političnim špekulantom, da ne bo nikdar pristala na zedinjenje v eno stranko s socialpatrioti (Zarjani), centrumaši (Golouhovci), nacionalnimi šovinisti in konfuzionisti katerekoli vrste in barve.

Samo konfuzioniki morejo zastopati bedasto idejo »enotne fronte« na temelju demokratičnega centralizma političnih organizacij. Demokratični centralizem in proporcionalno zastopstvo v političnih organizacijah nista mogoča, ker bojevit proletarska stranka ne more živeti niti en dan, če jo sestavljajo elementi, ki se v boju načelno in taktično razlikujejo. Najboljši dokaz za to bo SSDL sama, ki bo

Vmes pa, da bi zastudile njegove spise pri ljudstvu, da bi zaprle delavcem ta večni vir socialistične zavesti, razuma in poguma, zato proglašajo pisatelja teh čistih in krasnih spisov za slabega človeka — »glejte, pijanec je bil!«

Pil je. Iz obupa je pil, ker ni našel v blatu nobenega človeka. Kako se je pa navadil piti?

Reven dijak, bistra glava, pa kar naprej prazen želodec. Družba pa, »dostojna družba«, smatra za nespodobno dati dijaku kruha, nihče ga ne povabi na večerjo, vsak pa mu ponuja pijače: na fant, pij! Le daj ga, saj nima kosti!

In fant je pil. Boljše nekaj v želodcu, nego nič. Da bi jim pa zaklical: Ne potrebujem vina, žemlje mi dajte! — to ne, sram ga je, kakor takrat, ko je imel zaklicati: Mati, izdal sem Vas! Pozneje v velikem mestu je bilo enako. Bogatejši dijaki tako radi zalivajo svoje tovariše s pijačo, nihče ne vpraša, koliko bo veljalo, denarja je dovolj — toda na večerjo se ne spomni prav nobeden. Navada je taka, vsa »dostojna družba« tako dela, mora biti že prav! Toda bogatim fantom, ki so pošteno večerjali, tem ni škodovalo, lačnega tovariša je pa vino ubilo, ker

razpadla že drugi dan po volitvah, in iz katere se bodo prevarjeni delavci organizirali v naši stranki. (»Borba« misli NDS, pa bo v naši, t. j. SSJ bolj pravilno!)

Poziva na skupno konferenco s socialisti za izdajanje skupnega volilnega programa vodstvo NDS ni moglo in ne more vzeti resno v pretres. Kljub temu se bodo ljudje, ki so omadeževali taktiko enotne fronte, prevarali, če mislijo, da bodo s tem NDS predstavili slovenskim delavcem kot nasprotnico enotne fronte. Slovenski delavci naj vedo, da gre NDS samostojno v volilni boj in da pri volitvah ne dela in ne bo delala nikdar kompromisov z nobeno stranko, čeprav je vedno pripravljena na vzpostavitev organizacijskega edinstva sindikatov in na skupne akcije vsega proletariata proti vsem napadom buržoazije. Že danes je jasno, da je taktika zaslepljevanja revolucionarnega proletariata Slovenije, omadeževanja gesla enotne fronte in volilnega kompromisa doživela svoj polom. Najboljši delavski bojevniki na Slovenskem so danes idejno z NDS. (V tem se »Borba« moti, omozarjamo zonet na naše shode v krajih, ki naj bi bili komunistične trdnjave. Tam se ne oglasi niti en komunist več k besedi proti našim govornikom, čeprav ga k temu še tako pozivamo. Ali ni to najboljši dokaz, da se danes ljudstvo že imenitno zaveda, kaj je bolj spoštovanja vredno: boj, pri katerem ne natikaš krinke na obraz in rokavic na roke, samostojni boj za načelo ali boj pod komando koritarskega oportunitizma in kompromisarstva? »Enotna fronta« SSDL lahko s strahom pričakuje, kako se bo odrezala — dobesedno odrezala — v revirjih).

Politične vesti.

+ Golouh se v »Enakosti« in »Volksstimmi« veseli, da so »Radniške novine« priobčile med drugimi listami tudi njegovo listo, naše pa ne. Iz tega sklepa, da je njegova uradna, naša pa ne. Golouh, Golouh, nikar ne zvičaj, da te ne bo samoga zvililo! »Radniške novine« niso priobčile naših list ker jim jih nismo poslali, ker stojimo na stališču, da imajo tudi »Radniške novine« dolžnost čitati »Naprejek«. Če so priobčile tvojo listo, si jih najbrž prosil za to — glavni odbor pa o

ga je ubijalo dan na dan. Kadar je dobil sam kak denar, ali je čudno, če je povabil svoje tovariše in plačal zanje? Ali ne veste, kako nerad ostane pošten človek dolžan?

Kakšna hudobnost mora biti v ljudeh, ki so na ta način učili človeka, danes pa prihajajo s svojimi zdravimi želodci in rejenimi trebui ter kriče za njim: Pijanec je bil!

Kakšna hudobnost je v teh ljudeh!

Samo v pijanosti je Cankar vsaj deloma pozabil na vso to gnusobo. Vedel pa je natanko, odkod izvira, popisal je to družbo natanko in pokazal pot v novo, boljšo. Če hočemo hoditi za Cankarjem, popisujemo še naprej to družbo tako odkrito in moško, kakor on, brez strahu in brez usmiljenja! Namesto zgražanja nad Cankarjevim pijančevanjem pa poskrbimo za to, da dobimo sedanja mladina namesto vina — kruha.

Najbolje pa bomo poskrbeli za to, če bomo dan na dan povsod priporočali:

»Čitajte Cankarja!«

Kajti mladina, ki bo poznala Cankarja, ne bo pijančevala. Razumna bo in si bo lahko zaslužila poštenega kruha. Boljšega, nego ga ima naše pokolenje.

tem ni sklepal ničesar, kaj še, da bi bil Golouhovce priznal! Ali pa celo, da bi bil naši dve listi ovrge! Tudi za ljubljanske volitve so tvoji prijatelji zarjani trdili, da je glavni odbor na njihovi strani — potem so pa dobili tak nos, priznan pa je bil edinole naš volilni nastop! Sicer se pa na papeža sklicujejo vselej samo tisti, ki hočejo ubiti resnico z oddaljenostjo Rima. In čemu bi tvoja lista že bila uradna zato, ker je bila priobčena? Mi smo te v svojih noticah že neštokrat priobčili, pa vendar zato nisi postal pri nas nič kaj »uradna« — nasprotno! Pa še to je: Centralni odbor se je, kakor znano, odločno izrekel proti vsaki zvezi s komunisti, ti pa si jih sprejel celo na svojo »uradno« listo! Izrekel se je za samostojen nastop SSJ in ne za kompromisarski mišmaš z različnimi SSDL. Ali je centralni odbor svoje principe snedel? Mi ne verjamemo, pa tudi ti ne!

+ Naiven lažnjivec je potegnil še najvnejšega starega otročaja »Slovenski Narod« da se naša ljubljanska krajevna skupina pogaja z Gosarjevci, da bi jim odstopila naše glasove, ki so jim v Ljubljani odvzeli možnost samostojnega izraza. Ta laž se je zdela celo petrificiranim možganom »Slovenskega Naroda« tako neverjetna, da je na koncu pripomnil: nič ne bo. Faktično. Mi se z nikomur ne pogajamo, temveč smo se odločili, da oddamo svoje glasove tisti stranki, katere glasilo priobči do 17. t. m. največ bedastoč. To pa zato, ker čimveč neumnih bo v bodočem parlamentu, tem prej postanejo Slovenci pametni. Onda, potrudite se. Trud je zelo rodoljuben. Po vsem sedanjem se nam nekoliko dozdeva, da pripade venec baš »Narodovcem«. Samo enotna fronta jo včasih bolj pilne.

+ »Jutranji list«, žurnal »narodnih« radikalcov, se je z dvema kolonama zadrl v nas. To dokazuje, da smo njegovi stranki kakor vsem buržujskim silno neprijetni. Pri tem nas ne moti, da se zadirajo tako kakor tisti, ki jim manjka stvarnih razlogov: s pamfleti in gnojnico na posamezne osebe. Vsa radikalna vladna politika je tako polna gnoja, da tudi njena polemika ne more biti drugačna. Le ponatiskujte, gospodje, smrdljive klobase iz »Zarij«, našli ste enakovreden vir, svojih zamorcev a la Nachtigal, Miha Koren, Rade Pašić itd. pa s tem ne boste oprali in delavstvo bo čutilo do njih še nadalje samo zaničevanje. Tudi je nam vseeno, če vzhudite s takim-le nekoliko nezaupanja do naših voditeljev, ker mi zaupanja ne potrebujemo, temveč samo to, da se pride vsak dvomljivec na lice mesta prepričati, koliko resnice je v psovkah, ki si jih privoščijo kak paglavci za plotom nad našo stranko in njenimi člani.

+ Naša delegacija za razmejitve z Reko je prejela iz Beograda nove instrukcije. Konference z Italijani se bodo torej nekaj časa še nadaljevale. — Italijani urde še vedno, da so zapustili vse po sv. margheritskih dogovorih določene kraje, čeprav sede nemoteno v Barošu!

+ Nameravani monarhistični puč so odkrili začetkom februarja v Münchenu na Bavarskem. Glavna voditelja, nekega prof. Fuchsa in kapelnika Machhausa so zaprli. Zarotniki so v zvezi z znano monarhistično organizacijo »Consul«. V javnost ni vlada pustila tedaj nobene vesti, šele ko se je državni svetnik dr. Kühles 6. t. m. ustrelil, ker je bil tudi v zvezi z zarotniki, je bavarska vlada obvestila 7. t. m. javnost o nameravanem puču! — Vrana vrani ne izkljuje oči.

+ Nesporazumljenje? Poincaré je odgovoril nemškemu državnemu kancelarju. Odgovor je vzor satanske diplomacije.

clje. Izgovarja se, da mu nemški poslanik v Parizu ni predložil nemških predlogov o odplačilih reparacij in da je radi tega prišlo do zasedbe Poruhirja. Znano pa je, da je Poincaré že prej izposloval potrdilo reparacijske komisije, da Nemčija ni izpolnila svojih obveznosti v dajatvah premoga na račun reparacij. — Radi te diplomatske igre zavezniških imperialistov morajo trpeti milijoni nedolžnih! — Francosko »miroljubnost« dokazujejo tudi najnovejše zasedbe: v četrtek popoldne so Francozi zasedli Rheinau, predmestje Mannheima in Dortmund.

+ Na Angleškem se vrše še dopolnilne volitve v parlament v veliko žalost meščanskih strank, ker zmagujejo pri teh volitvah povsod kandidati angleške delavske stranke. Vlada je doživela ta teden kar tri poraze: trije člani sedanjega ministrstva so propadli proti kandidatom Delavske stranke! V vladi je prišlo radi tega do politične krize.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in šrite svoje glasilo »Napreč«!

Dnevne vesti.

Zadolžnice za »Napreč« so še podpisali po 50 Din: 8. Ciril Böhm iz Ljubljane; 9. Angela Kovičeva iz Ljubljane. Po 100 Din: 5. Iza Prijateljova — Ljubljana; 6. Maks Veselko — Ljubljana. Po 200 Din: 1. J. Pavliček, tiskar v Kočevju; 2.—6. Franjo Koren v Celju; 7.—8. Zvonimir Bernot v Ljubljani; 9. Karlo Kocjančič — Ljubljana. Zadnjič izkazanih 750 Din. Skupaj z današnjim izkazom 2850 Din.

Vse sodruge bralce in poštene komuniste pozivljamo, da si natančno preberejo današnji uvodnik. Ko ga preberete, ga dajte še svojemu znancu. Takrat bo slepomišljenja in najrazličnejše demagogije konec, kadar se bo delavstvo samo potrudilo zvedeti stvari, ki se plečejo okrog njega. Takrat bo resničci lahko zmagati. Oglej si dobro na več mestih poudarjeno stremljenje po enotni fronti na temelju enotne organizacije, torej take enotnosti, kakor smo si jo mi postavili za naše načelo. Z ljudmi, ki tako govorijo, nam je mogoča debata, z drugimi ne. Treba je poštenemu komunizmu samo še par korakov na potu do spoznanja in ni izključeno, da se na tej poti še kdaj snidemo. In to bo nekoč enotna fronta vse drugačna nego ona, ki jo pridigajo ljudje, kateri so delavstvo že varali (o tem je vendar prepričano, ne?), ga varajo in ga bodo varali, če jim ne stopi čisto preprosto na premeheke tilnike.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Esperantski tečaj bo v nedeljo, 11. t. m. ob 2. popoldne. Pridite vsi!

Ljubljana.

Vsi na veliko javno protestno zborovanje, ki bo v nedeljo, 11. t. m. ob 10. do 12. ure v dvorani »Ljudskega doma« (Strelišče)! Manifestirati hočemo na dostojen, toda glasen način za službeno pragmatiko za popolno ukinitje maksimiranja, rodbinskih doklad, za zvišanje v novo uredbo izenačenih doklad, za noveliranje pravilnika k stanovanjskemu zakoncu ter za uvrstitev Ljubljane v I. dražinski razred. — Vsa lokalna udruženja pozivljamo, da se pridružijo našemu protestu. — Osrednja zveza javnih nameščenec in upokolencev v Sloveniji in sporazumljena železničarska udruženja.

V spomin Karlu Marksu bo v ponedeljek, 12. marca ob pol 20. v gostilni »Zeleni travnik« v Celju predavanje. Peto bo tudi pevsko društvo »Napreč« v Celju. Slavnostni govor bo imel sodr. Franjo Koren. Sodrugi in sodružice, dolžnost zavernih socialistov je, da se predavanja polnoštevilno udeležijo!

FR. ROJEC:

Nepoklicani vzgojevalec.

Moje osebno mnenje je, da je krivo današnjih obupnih in razdrapanih razmer v naši državi le podivjano in koruptno strankarstvo. Tudi pri nas so politični poštenjaki, ki se resno trudijo, da bi ozdravili naše kanibalske razmere, ali teh zdravnikov je še tako malo, da so brez izdatne moči in vpliva.

V drugih kulturnih državah, kjer so državljani splošno tudi politično dobro vzgojeni, merodajni činitelji na vodilnih mestih sami uvidevajo, da državni uslužbenci in pripadniki delavskih stanov niso stroji ali Rossumovi roboti, ampak tudi ljudje iz takih snovi in približno s takimi potrebami kakor pripadniki »višjih« stanov, in jim po možnosti sami odmerijo in dajo toliko, da morejo vsaj za silo živeti stanu primerno. Pri nas pa se možakarji, ki se dokopljajo do politične moči, vržejo kakor sestradani volkovi na vse mogoče pridobitvene vire, si v prvi vrsti sami napolnijo žep, potem pa preskrbe tudi svojim sorodnikom in prvim strankarskim priganjačem — masne dohodke. Če poleg njih radi njihove brezobzirne samopašnosti hira in umira na tisoče raztrganih, bosih in lačnih rojakov in sodržavljanih in propada tudi država, se za vse to ne zmenijo. Vidimo, kako se razpiplje naš denar tudi za razne nepotrebne razkošne prireditve in sebične strankarske namene, a za najpotrebnejše državne uslužbenke ga vedno zmanjkuje.

Naš neznosni življenjski položaj se pa tudi v bodočnosti ne bo izboljšal, dokler nam bodo v državi gospodarili in rezali beraški kruh taki strankarski sebičneži. O tem smo se morali že večkrat prepričati ob raznih prilikah. Zato moramo mi nižji uslužbenci delati po svojih močeh tudi za ozdravljenje našega političnega kanibalstva. Ko dobimo socialno poštene in pravične politične voditelje, bodo tudi na merodajnih višjih mestih imeli čut in smisel za naše življenske potrebe in nam pripomogli do znosnih razmer. Kdaj pa bomo dobili takšne voditelje? Takrat, ko bomo imeli poštene organizacije, ki bodo njihovo delo nadzorovale! Torej vprašanje ni toliko v voditeljih nego v organizacijah!

Nižji uslužbenci se ne bavimo s politiko in strankarstvom na škodo drugih stanov. Borimo se odkrito za svoj življenjski obstoj in naše zahteve so dovolj skromne, če zahtevamo sedaj v prvi vrsti, da pri odmeri naših draginskih doklad, zlasti rodbinskih in stanovanjskih, postopajo pravično in enakopravno z drugimi državljani. V tem boju nimamo nikakih skrivnosti in zahrbtnosti napram raznim političnim strankam. Nesmiselno je misliti in pisati, kakor da bi tudi mi imeli kake strankarske tabore in v njih skrite sode političnega smodnika in drugih nevarnih razstreljivih snovi. Mi imamo čisto vest, čiste roke, prazne žep, prazne želodce, a mnogo za državo neobhodno potrebnih službenih opravil. Jasno se zavedamo, da imamo v tej svoji državi in na svoji rodni zemlji tudi mi s

svojimi družinami pravico živeti kakor drugi sodržavljani. In živeti hočemo! Od te svoje pravice ne moremo in ne bomo nikdar odnehati. Želimo pa tudi, da postane naša država močna, ugledna in srečna, toda taka ne more postati, dokler jo zajeda in razjeda dosedanja brezobzirna strankarska požrešnost.

Ker torej koruptno strankarstvo nas ubija in izpodkopa temelje našega ideala, t. j. svobodne, lastne države, smo primorani, da se s političnimi razmerami bavimo in borimo vsaj toliko, kolikor nam te škodujejo in obtežujejo življenje z vedno hujšim pomanjkanjem vseh telesnih potrebščin. Zahtevam po primernih duševnih potrebščinah smo se morali že zdavna odreči.

G. Bekš pripada k stranki, kateri so očitali že toliko različnih grehov in usodnih napak kakor nobeni drugi. Njegova stranka ima na vesti tudi naše maksimiranje.

Slišali in brali smo, da je omenjena stranka imela milijonske fonde, ki si jih je baje pridobila po čudnih, narodu in državi nekoristnih in nečastnih potih. Iz fondov se je podpiral strankin tisk, bogato so se plačevali in nagrajevali časnikarski sodelavci in ravno tako tudi neki pokrajinski strankini voditelji in priganjači. Stranka je zvalila s svojimi dehtečimi fondi v svoj tabor mnogo neznačajnežev, ki so jo potem v njenem listu navdušeno hvalili, zagovarjali njene grehe, razširjali nje krog in pobijali poštene nasprotnike z raznimi nečednimi in nemoralnimi sredstvi, ki se jih sramuje dobro vzgojeni Jugoslovani.

Videli smo med gorečimi strankinimi in govorniškimi priganjači, o katerih smo vedeli, da niso tako kratkovidni in nalnvi, da bi tudi sami verjeli, da je vse tako resnično dobro, pošteno in vzvišeno nad vsako strankarsko umazanost, kakor so to pisali v listu in zatrjevali v svojih govorih o strankinih voditeljih in njihovih političnih delih! Uboge prodane duše!

Kaj je g. Bekša vrglo v naročje take dične stranke in kaj ga je zanj tako navdušilo, da je postal njen najvnetejši priganjač in da je kot tak začel razbijati tudi nepolitično O. Z., to pač on najbolje ve. Dozdeva se pa tudi nam, da vemo za pravi vzrok. Zato je zbudil njegov pouk o dobri vzgoji v »Našem Glasu« v naših vrstah le — pomilovalen posmeh!

Premalo premišljena je bila tudi njegova nedemokratska trditev, da so bili uradniki napram organizacijam nižjih uslužbencev preveč popustljivi in preveč koncilijantni. Ker so začeli ponavljati te besede tudi drugi naši nasprotniki, sem napisal in dal priobčiti v »Našem Glasu« to-le vestico:

»Dolžnost in pravice. V naši O. Z. so zbrani razni stanovi višjih in nižjih državnih nameščencev, ki so tu zastopani po svojih društvenih odooslancih. Geslo tega združenja je: Eden za vse, vsi za enega! Vsak odposlanec zastopa svoj stan, kakor ga najbolje ve in zna. To je tudi njegova dolžnost. O. Z. je popolnoma zasebna zadeva in v njej imamo vsi enake dolžnosti. Zato si čisto naravno mislim, da imamo v njej tudi vsi enake pravice in se shajamo k sejam z občutki v srcih, da smo si tu vsi enakopravni državljani. V zadnjem času je v O. Z. med neuradniškimi nameščenci upravičeno nastalo veliko razburjenje zaradi tako krivične izjemne prikrajsave družinskih dražinskih doklad. To je nekaj samo ob sebi

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Da, močnejša, a pri tem sama zleze v militarizem!« mu seže v besedo Minka Jelenova. Mala, suha ženica je bila vsa iz sebe. Videla je več kot Nemci, da se namreč bliža nevarnost vojne. Amerika, njena domovina, se udaja in pripravlja, da vrže vse svoje gospodarske sile v žrelo vojne! Strašno! Njen obraz je bil resnično bel ko kreda; njene stisnjene ustnice so povisele in nosnice so se ji širile, kakor da že vohajo prelito kri. Njen govor je bil izbruh vsega, kar je v tistem hipu čutila v svojem srcu, izbruh nepopisnega sovraštva do vsega kar se protivi vesoljni ljubezni. Navedla je nekega socialističnega pisatelja, ki je zapisal, da vojna bo trajala toliko časa, dokler ne bomo imeli socialisti toliko poguma, da se vržejo pod kopita konjenice, kakor so se kristjanski menihi vrgli v areno in ustavili gladiatorske boje. In v govornici, suhi ženci kot trlica, je poslušalec lahko videl enega socialista, ki je bil pripravljen, da se vrže pod kopita konjenice, pehote, topništva ali celo pod kolesa policijskega avtomobila.

Takšno je bilo mnenje vse socialistične organizacije izvemši par izjem. Če Amerika stopi v vojno, se bo to zgodilo le zaradi tega, ker je socialistična stranka izčrpala svojo moč. Sklicevali bodo shode, pisali, tiskali in delali protivojne spise, govorili bodo na cestah, v tovarnah in povsod, kjer so ljudje. Na noben način nočejo imeti najmanjšega opravka z vojno; kakor so ovslej tako bodo odslej obsodili razkrinkavali kapitalistične političarje in kapitalistične liste, ki hujskajo na vojno in se rede ob vojni. Najbolj bodo pa obsodili in prokleli za vse večne čase peščico izdajalcev, odpadnikov, ki so v uri krize izdali socialistično gibanje in se podali v službo kapitalistične vojne, ki so se vpisali v šolo častnikov!

Ko je šel France domov tisto noč, je nesel s seboj naročaj revolucionarnih tiskovin, katere je drugi dan med kosilom razdal med delavce, ki so gradili novo tovarno za razstrelilne snovi v bližini njegove koče. Eno uro pozneje ga je delovodja poklical predse, izplačal mu je denar in ga odslovil. Dva privatna detektiva sta ga prišla vsak za eno roko in ga vodila do meje kompanijskega posestva, tam sta mu pa rekla, da bo na mestu ustreljen, če se samo še enkrat pokaže med delavci. Zvečer je obiskal prodajalno ob križišču in ponudil kmetom letak. Tedaj ga je pograbil močan kmetijski hrust, stresel za rame in zarežal nad njim:

»mevnega. Kdo bi tudi mogel ostati tih in miren, ko vidi, da ga hočejo brezvestni ljudje ugonobiti na tak krut in barbarski način! Če pa je padla pri sejah ali shodih kaka bolj trda, nepremišljena in neumestna beseda, zavrnil naj bi se dotičnik takoj na mestu. Tam je pravi prostor za poravnavo takih nesoglasij, ni pa umestno in taktno, da se take stvari zanašajo v javnost po strokovnem listu. Ponovno se je že pisalo v »Našem Glasu«, da so bili višji napram nižjim že od nekdaj preveč popustljivi in preveč koncilantni. Ne

moremo pa si raztolmačiti, v čem obstoji ta njihova velikodušnost in bili bi jim jako hvaležni, če bi nam blagovolili to zadevo sami pojasniti. Toda zdi se nam, da bi jim bilo težko odgovoriti stvarno ker za tak odgovor ni razloga! Vedel sem, da ne bo lahko pametno odgovoriti in res ni bilo nobenega odgovora.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši.

»Izgubi se od tukaj, ti prokleta, mala uš! Če boš še enkrat tu ponujal svoje izdajalske cunje, te potegnemo iz bajte sredi noči, privežemo na tračnico in odpeljemo sto milj proč!«

XII.

France Kremen in patriot.

Amerika je drvela v vojno in France Kremen je drvel v mučeništvo. Bil je pripravljen izvršiti svojo dolžnost, če — domovina res zblazni: postavil se bo pred bojni voz, vrže se pod kopita kavalerije in s svojim mrtvim truplom zajezi pot do vojne. Bile pa so tri stvari, ki so ovirale njegov program, pravzaprav so bile štiri ovire, ena velika in tri majhne — Eliza Betusar je bila največja ovira.

Uboga Liza ni imela pojma o svetovnih silah, s katerimi se je bil spopadel njen soprog. Njeni trije otroci so bili vse njeno življenje in po njenem mnenju je soprog zato na svetu, da skrbi za ženo in otroke. France je bil v njenih oči aparat za nasičevanje in oblačenje otrok, a vse drugo, ves svet je za druge ljudi. Svet je poln meglenih in s nčnatih prostorov, v katere se ne sme človek podati, če noče priti v nevarnost. Nekje v zraku je sicer sveta devica, ki pomaga, če jo človek pravilno prosi, ampak Liza je imela sitnosti, kadar je govorila o sveti devici. Njen mož se ni zmenil za takšne svete reči in je celo dvomil o njeni veri.

Toda svet, ki je poln meglenih in senčnatih prostorov, se je zaklel proti njenemu majhnemu, šibkemu možu, a on, mož, namesto da bi obrnil hrbet svetu, se mu drzno nastavlja, kakor da hoče vsem zunanjim silam zastaviti pot. Zdaj je že petič izgubil d lo, odkar ga Liza pozna. To pa še ni bilo vse. France je bil v hipni nevarnosti, da zopet zagazi v ječo, ali da ga polijejo z razstopljeno smolo in povaljajo v kurjem perju. Prišel se je zopet prepri v hiši, ki je postajal vedno ostrejši čim bolj je naraščala nevarnost. Končno se je žene lotila kronična histerija. Kadar je bila sama doma, je vedno jokala, kar so pričale njene krvave oči; pri vsakem najmanjšem konfliktu se je zagnala v jok in se krčevito oklenila Francetovega vratu. Tedaj je navadno zatulil tudi starejši otrok in temu sta sledila ostala dva malčka, ki sta vedno posnemala svojega starejšega bratca. Franje je pa stal brez sape in brez moči in strmel v svojo družino. Iznašel je nov problem v življenju revolucionarja, o katerem molče knjige. Večkrat se je vprašal, če je bil kdaj na svetu kakšen mučenik, ki je bil oženjen! Če je bil, bi bil rad vedel, kaj je počel s svojo družino.

(Dalje prih.).

Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana. Breg 20.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvenimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.

Naroča se pri tiskarstvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din, bro- - - širana pa 7 Din. - - -

Pletenine

kakor jopice, zimsko perilo, nogavice, rokavice

po zmernih cenah pri **A. ŠINKOVIC** nastl. **K. SOSS**, Ljubljana, Mestni trg 19.

Agitirajte za dnevnik »Naprej«!

Nagradna tekma.

Katera pogodnost daje naša

»BERSON« gumi napetnikov in

»BERSON« gumi potplatov?

Velika obljuba, katere uživa naša gumi napetniki, kakor tudi gumi potplati dala nam je poved, da za najboljšo odgovoro na gorje vprašanje razpisemo sledeče nagrade:

1. nagrada 2000 Dinara
2. nagrada 1000 Dinara
3. nagrada 500 Dinara
- 30 nagrad po 100 Dinara
- 50 nagrad po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljatelj nastavlja do 15. aprila t. l. na naslov: **BERSON Kaučuk d. d. Zagreb** Vilsonov trg št. 7.

Odgovore bodo presodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagrajenih se bodo naznala v dnevnikih.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsonov trg 7.